Vlaams Parlement

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 402
van **BRECHT WARNEZ**
datum: 17 december 2020

---

aan **ZUHAL DEMIR**
VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Proeftuinen ontharding West-Vlaandern - Ontharding SBS de Brug

In 2018 lanceerde de Vlaamse Regering de beweging 'Vlaanderen breekt uit!'. Na deze lancering volgden er twee projectoproepen (in september 2018 en in april 2019) waarbij een oproep gedaan werd naar projectvoorstellen rond ontharding. In totaal werd in 10 miljoen euro voorzien die geïnvesteerd werd in 44 proeftuinen ontharding. Deze projecten werden gekozen uit 450 ingediende projectvoorstellen. Deze pioniersprojecten zijn reeds allen gestart met het ontharden van ruimte.

Naast de subsidiering krijgen deze projecten ondersteuning van een multidisciplinaire groep van experten.

Vlaanderen is een van de meeste verharde regio's in Europa. Momenteel verhard Vlaanderen nog steeds aan een hoog tempo, terwijl de doelstelling de omgekeerde beweging wil maken. Het onthardingsproces draait rond een aantal grote doelstellingen: inzetten op water, hitte tegengaan, gezondere lucht, grotere biodiversiteit, een betere bodemkwaliteit, de leefomgeving aangenamer maken en voedselproductie.

Via de proeftuinen dragen we bij aan het terugdringen van de verhardingsgraad in Vlaanderen en kunnen we Vlaanderen klimaatrobuuster maken. Maar tegelijk werken aan kennisopbouw over hoe ontharding mogelijk wordt, waarbij die kennis ook gedeeld kan worden.

Een van de West-Vlaamse projecten is 'Ontharding SBS de Brug' waarover ik aan de minister de volgende vragen wens voor te leggen.

1. Kan de minister dit project omschrijven?
2. Welke actoren worden betrokken bij dit project?
3. Kan de minister aantonen welke doelstellingen men met dit project wenst te behalen en of en hoe deze gemeten worden?
4. Hoe zullen deze doelstellingen nagestreefd worden?

   Graag een plan van aanpak inclusief timing en budget.
5. Wat is de stand van zaken van dit project? Welke stappen werden reeds gezet en werden reeds resultaten behaald?

6. Wat is de totale kostprijs van dit project? Hoeveel bedraagt de subsidie die ze hiervoor gekregen hebben? Hoeveel subsidie wordt nog verwacht, zowel nominatief als procentueel? Hoeveel procent van de kosten bedraagt de subsidie?
7. Hoe verliep/verloopt het begeleidingstraject met experts binnen dit project? Op welke van de vijf beschreven onderdelen (procescoördinatie, ontwerpbegeleiding, juridische en financiële, communicatie- en participatiesteun, overkoepelende kwaliteitstoets) kreeg of krijgt het project begeleiding? Welke elementen worden nu reeds opgenomen om beleidsopties ter uitvoering van de strategische visie van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) te concretiseren? Welke aspecten uit dit project worden opgenomen inzake kennisopbouw en kennisdeling?
8. Vond er overleg plaats met het lokale bestuur over het project? Zo ja, wat waren dan hun vragen en aanbevelingen? Werden er nog wijzigingen doorgevoerd na het overleg en kon het lokale bestuur zich met het plan akkoord verklaren? Zo ja, welke dan? Zo niet, waarom werd dit niet gedaan en volgt nog een overleg met het lokale bestuur?
9. Hoe evalueert de minister de projectoproepen die er reeds geweest zijn? Ziet de minister een mogelijkheid om nogmaals een oproep te lanceren in het kader van ontharding?

ZUHAL DEMIR
VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

ANTWOORD
op vraag nr. 402 van 17 december 2020
van **BRECHT WARNEZ**

---

1. De omschrijving van de proeftuin kan u terugvinden op de website 'Vlaanderen breekt uit', https://omgeving.vlaanderen.be/proeftuinen. Elk project heeft zijn pagina waarop u momenteel een korte beschrijving, foto's en een technische fiche (Locatie, aanvrager, partners, ontwerpteam, initiële onthardingsdoelstelling, geraamde kostprijs en subsidiebelofte) kan vinden.

2. Hiervoor verwijs ik naar de website 'Vlaanderen breekt uit' https://omgeving.vlaanderen.be/proeftuinen , waar ook dit project beschreven wordt. Deze informatie kan u vinden in de technische fiche van het project.

3. Hiervoor verwijs ik naar de website 'Vlaanderen breekt uit' https://omgeving.vlaanderen.be/proeftuinen, waar elke project beschreven wordt. De initiële onthardingsdoelstelling staat vermeld in de technische fiche van het project.
   Na afloop van het project dient de ontharder een eindrapportage te bezorgen aan de overheid. De eindrapportage omvat o.m. de bewijzen dat het uitgevoerde project voldoet aan de beoogde resultaten en inspanningsverbintenissen.

4. Bij de proeftuinen ontharding is het initiatiefnemer aan zet om de projecten te coördineren en tot uitvoering te brengen. Zij zijn bijgevolg het best geplaatst om hun plan van aanpak inclusief timing en budget mee te delen. Op onze website www.vlaanderenbreektuit.be kan u de aanvrager per dossier terugvinden, net als bijkomende informatie over het project.
   In het algemeen worden er uitvoeringstermijnen gekoppeld aan de proeftuinen ontharding en de subsidiëring van de projecten. Alle onthardingsprojecten dienen binnen een termijn van drie jaar en zes maanden de effectieve ontharding op terrein te realiseren. Elk onthardingsproject volgt hierbij zijn eigen ritme. Zo zijn er al enkele onthardingsprojecten van de 1ste oproep die reeds uitgevoerd zijn, andere zijn juist gestart met de uitvoering, sommige projecten voeren momenteel een participatietraject om het draagvlak van burgers te verkrijgen, andere zitten nog in de ontwerpfase…

5. Ik verwijs u hiervoor naar de initiatiefnemer.

6. Het bedrag op de website van Vlaanderen Breekt Uit omvat de geraamde kostprijs uit de projectbegroting. Na afloop van de proeftuin dient de aanvrager een eindafrekening te bezorgen en zal de effectieve kostprijs van het project gekend zijn.
   De subsidiebelofte is gebaseerd op deze geraamde kostprijs. De subsidie bedraagt maximaal 75% van de projectbegroting (exclusief BTW), na aftrek van andere Vlaamse subsidies voor dezelfde onthardingsdoelstelling. De werkelijke subsidie kan nog wijzigen. Indien de werkelijke kosten lager zijn dan de raming van de uitgaven (geraamde kostprijs bij de aanvraag), dan wordt de subsidie van maximaal 75% herrekend op basis van de bewezen kosten. Bij een overschrijding van de bewezen kosten ten aanzien van de raming van de uitgaven, wordt geen bijkomende subsidie verleend.
   Zo hebben alle proeftuinen hun eerste schijf van 30% uitbetaald gekregen.

7. Tijdens het eerste jaar krijgt elk project een intens begeleidingstraject waarin de proeftuinen ondersteuning krijgen van externe experten op vlak van communicatie en participatie; proces- en ontwerpmatige ondersteuning; ondersteuning op vlak van biodiversiteit, juridische, financiële en instrumentele aspecten. Het eerste jaar bestaat uit intenser traject waarin een aantal (digitale) begeleidingsdagen worden georganiseerd. Hierop wordt er eerst een thematische presentatie gegeven door één van de experten en daarna kunnen de projecten op een meer individuele manier in gesprek gaan met hun ontwerpbegeleider. Los van deze vastgelegde begeleidingsdagen kan elk project gedurende het eerste jaar op elk moment beroep doen op de expertise van hun ontwerpbegeleider alsook op de andere experten. Elk onthardingsproject volgt zijn eigen ritme, bijgevolg is de gevraagde ondersteuning voor ieder project anders. De ondersteuning speelt in op de behoefte(s) van de aanvrager. Gedurende het tweede en derde jaar wordt het begeleidingstraject verdergezet via een kwaliteitskamer. In 2019 werd dit traject opgestart voor de proeftuinen van generatie 1 en in 2020 voor de proeftuinen van generatie 2. Zoals opgenomen in de strategische visie van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, is de ontharding van elk project rechtstreeks gelinkt aan de gewenste omslag van de ruimtelijke praktijk van uitbreiding naar transformatie van gebruikte ruimte. Door hun effectieve ontharding dragen alle projecten bij aan de omslag in ruimtegebruik. De projecten stimuleren de transformatie van ruimtes die reeds verhard zijn en/of een harde bestemming hebben en gaan zo verdere verharding tegen in het licht van de grotere maatschappelijke uitdagingen op vlak van klimaat, demografie, mobiliteit of energie. Ze zorgen steeds voor een effectieve afname van de (netto) verharde oppervlakte. Binnen de proeftuinen ontharding worden de geleerde lessen verzameld in een werkboek dat u kan terugvinden op onze website https://omgeving.vlaanderen.be/werkboek-en-onthardingsfora. Op 5 maart 2020 werden deze eerste lessen gepresenteerd op het onthardingsforum, een groot publieksevenement. Een nieuwe versie van het werkboek wordt verwacht eind maart 2021. In deze nieuwe versie zullen dan ook de lessen uit de tweede generatie proeftuinen opgenomen worden. Deze geleerde lessen zijn niet toegespitst op individuele projecten, maar op ontharding in het algemeen.

8. Ik verwijs u hiervoor naar de initiatiefnemer.

9. Voor een evaluatie van beide projectoproepen is het te vroeg. Er was een grote respons, wat het onthardingsenthousiasme in Vlaanderen toch illustreert. Momenteel staat zijn er geen nieuwe oproepen gepland.